

SZÉP SZERETET ANYJA

"Minek nevezzetek?" - kérdezte Petőfi Júliától. Kérdezte, mert ő is tudta: "nem érez az, ki érez, szavakkal mondhatót". A szeretetről akart beszélni, és rábízta magát a poézisre. A költészetnek - mert művészet - még van eshetősége, hogy felszínre hozhatóvá és hallhatóvá tegyen valamit az emberi szív mélyeiből.

Aki nem tud imádkozni, használjon számárvezetőt: Isten meghitt barátainak a szavait. Van a Máriát-szeretésnek is egy Minek nevezzetek?-je - a lorettói litánia. Felém kandikál a Máriát tisztelő múltból, Prohászktól egy invokáció: SZÉP SZERETET ANYJA. Legyen ma estére ez az ihletőm. Melegedjék fel általa a szívem.

1. Szép

Ami van, az mind egy, másoktól megkülönböztethető; ami van, annak mindnek alakja, körvonala van. A dolgok alakja - a szép. Az alakítás termi a szépséget.

Ami van, mind azért van, hogy szép legyen. Aki van, mind azért is van, hogy szépet teremjen. Ha nem is születtünk mindannyian művészek, de mindannyian művészi munkára lettünk. Magunkat alakítani - ezért és erre lettünk. Nem lehetünk olyan csúnyák, hogy át ne ragyogjon akár púpon, rácson és bénaságon is a szépségünk - ha van. S nem lehetünk olyan szépek, hogy magunkból ki nem faragott szeretet hiánya torzóvá ne tegyen minket.

Mária, nem tudom, milyen volt az arcod és az alakod. De mivel tudtad, hogy csak szolgáló lehetsz, olyan széppé kellett formálnod magad, hogy nem tudunk megfélemlíteni Rólad, s e pillanatban szeretnék trubadúrod lenni, azaz trovatore-ként, "kitalálóként" kitalálni, és lábaidhoz rakni egy poémát, amelyet Te csaltál ki a szívedből.

2. Szeretet

Amikor még nem volt idő, akkor még csak ölelés volt. Az ölelés volt maga a lét. Kezdetben volt a Szeretet: az Atya Fiút ölelt és a Fiú Atyát ölelt. Kezdetben csak Te voltál, időtlen Nász, örök Szeretet. Mindaz, ami nem szeretet, későbbi. Kezdődött. Kezdet nélküli - csak ez a Szeretet.

Téged, Mária meglátogatott. Úgy, ahogyan közlünk senki mást. Az örök Szeretet testetlen Lelke borult Reád. Beborított isteni öleléssel, amelyben test nélküli a nász. Amikor Lukács ezt végiggondolta, trubadúr lett belőle is: a történetíró dalra fakadt. Te pedig megélted azt, amit ő végiggondolt. Milyen lehetett az a Magnificat, amely Téged tett költővé és muzsikussá és olyan magadat faragó művésszé, hogy hiába múlnak az ezer évek, nem akarunk elfeledni?!

3. Anya

Aki jól ölel, anyává lesz. Szül akkor is, ha férfi. "Fiacskáim, akiket fájdalommal szülök újra, amíg kiformalódik bennetek a Krisztus." - búgja anyahangon egy férfi. Csak az ölelésből fakad élet. Atya és Fiú nászából lett a maguk ölébe meghívott ember. Belőlük születtünk. Belőlük születünk újjá is. A Lelkükből, de mindenekelőtt a Fiúból, aki nem is tejével, hanem húsával-vérével táplál minket.

Amikor az Atya Fiút ölelt, már látott minket, mert a Fiúban szólított létre és örök életre minket. Isten elég önmagának - ez filozófus beszéd. Az ölelés, a szeretet gyermekeket akar - ez a kinyilatkoztatás hangja. Isten olyan valaki, aki embert akar - mert a szeretet nem lehet nem termékeny.

A primitíveknél az Isten Atya és Anya egy személyben. Kinyilatkoztatásunk férfi-képű. A Lélek nem-nélküli, s a másik két személy hímnemű nevet visel: Atya és Fiú. Sok a férfi elem és hiányzik a női. De csak az elnevezésben. A Fiú belesimul az Atya életébe s így a Szentháromságban a nő-elvet, az alkalmazkodó nőiesség magatartását képviseli. A megtestesült Fiú új életre szül bennünket, s így az idő világában reácsodálkozhatunk anyaságára. Csak az elnevezés akadályozott meg abban, hogy rácsodálkozzunk a Fiú nővonásaira.

Sok volt a férfi-elem, s a mérleg borult. Hiányérzetünk volt. Fel kellett magasztalnunk a nőiességet és az anyaságot is. Nem lehetett elég a férfi- és az apa-kép. Apa, anya és gyermek - ez az, amire az emberi szív reácsodálkozik. A Mária-kultusz szükségképpen. Még a mértéke is. Kielégületlen maradt az emberi szív, a csak-férfi világnak rajzolt Szentháromságban. A hüperdália és az olykor a hüperdáliát is meghaladó túlzások, istenítések is szükségképpeniek voltak. Maradnak is, amíg istenképünk magára nem ölti a női és anyai szeretet vonásait is. Mária, Tebened éltük meg istenképünknek ezt a hiányzó vonását.

4. Szépség és szeretet

A szépségből születik a szeretet? Igen, mert a szépség indítja önátadásra a másikat. Vagy fordítva igaz? A szeretetből születik a szépség? Így is igaz, mert csak a szeretet tud olyan széppé tenni, hogy kiváltsa a másiktól az önátadást.

Szépség és szeretet együtt járnak. Felcserélhetők, mint a legegységesebb lét, létállományok; egy, igaz, jó - ezt elmondhatom mindenről, ami csak létezik. Ugyanígy állíthatom Istenről - s a hozzája tartozókról is -, hogy szép is és szeret is.

A Szentháromság - műalkotás. A magát formáló Örök Szeretet remeke. A Lélek alkotó keze munkája nyomán készült. Az örök isteni nász ténye a műremek. Szeretetből fakadó örök szépség, és szépségből fakadó örök Szeretet. Még muzsikus sem vállalkozott reá, hogy megszólaltassa ezt a Titkok Titkát. Pedig ez az isteni valóságba írt műremek - ez a kezdet: innen forrásozik mindaz, ami van.

A teremtett világ minden szépsége csak kép és lenyomat. A legkülönb ezekből maga az ember. Olyan szép lehet, hogy kiválthatja belőlünk a teljes önátadást. Kinek embernek

adhatom így oda önmagammat? Annak, aki participálja az Istent. Annak, aki a szeretetet a Szeretetből és a szépséget, a szeretet szépségéből meríti.

5. Mária

Mária, szép vagy, mert átölelt az Isten. Szép vagy, mert részesedtél az örök szeretetből. Szép vagy, mert szolgálni akartál. Szép vagy, mert bekapcsolódtál a szépség örök forrásába.

Mária, szeretet vagy, mert átölelt az Isten, mert részesedtél az örök Szeretetből, mert szolgálni akartál, mert bekapcsolódtál a szeretet örök forrásába.

Mária, anya lettél, mert átölelt az Isten, mert részesedtél az örök szeretetből, mert szolgálni akartál, és mert bekapcsolódtál az anyaság örök forrásába.

Mária, rád akarunk aggatni mindent, ami emberre aggatható. S mi nem aggatható reá arra az emberre, aki az Istenből való? Az a kiválasztás, amely Téged ért, feljogosít bennünket erre a magasztalásra, megmagasításra. Isten kezdte el a megmagasításodat, mi csak folytatjuk. Időnként sokat mondtunk? Nem baj, majd javítjuk. Másképpen ugyan, de megint csak sokat fogunk mondani. Mert nem mondhatunk le róla, hogy istenivé ne projiciáljuk az emberből azt is, ami női; azt is, ami anyai. - S Te mégis csak Istenanya vagy, és participálsz a magad nőiességében és anyaságodban az istenit úgy, mint senki más. Ezért magasztalunk - Szép Szeretet Anyja.

1975

Megjelent: Karácsonyi Ajándék 1975, 1.kötet